

Giellaplána

SAMESKOLSTYRELSEN

SÁMISKUVLASTIVRA

Plánaáigodat 2022/2026

1 Álggahus	2
2 Ulbmil ja duogáš	2
2.1 Giellaplána ulbmil	2
3 Oppalaš ulbmilat	2
3.1 Sámiskuvlastivrra višuvdna doaimmaide	2
3.2 Sámigiela láchka/njulgosat	3
3.3 Ovdaskuvlalahka – sámimánáid vuoigatvuođat	3
3.4 Skuvlalahka - sámimánáid vuoigatvuođat	3
4 Ovdaskuvla	4
4.1 Ovdaskuvlla doaibmaplána ulbmil	4
4.2 Jođihančállosat ovdaskuvlii	4
4.3 Sámigiela mánáid, guovttegielat mánáid ja ruoŋagielat mánáid vuostáiváldima njuolggadusat	4
4.4 Ovdaskuvlla ulbmilat (2021-2026)	5
5 Sámiskuvla ja friddjaáiggeruoktu	5
5.1 Sámiskuvlla ja friddjaáiggeruovttu doaibmaplána ulbmilat	5
5.2 Stivrenčállosat vuodđoskuvlii	6
6 Geahččaleapmi	6
6.1 Geahččaleamit	6
6.2 Doarjja árvvoštallamii	6
7. Strategiijat ja doaibmabijut plána áigodagas	8
1. Movttiidahttit mánáid ja rávesolbmuid geavahit sámigiela nu mángga oktavuodas go vejolaš	8
2. Ráhkadit posiitivva dilálašvuođaid sami gillii ja kultuvrii	9
3. Movttiidahttit váhnemiid aktiivvvalaččat doarjut mánáid sámigiela. Juohkit dieđu váhnemiidda guovttegielalaš bajásšaddama birra.	10
4. Guovttegielat vuostáiváldin – telefovnavástideaddji – e-poastta automáhtalaš vástádus	10
5. Čalmmustahttit sámigiela Sámiskuvlastivrra ovttagain	11
6. Giella- ja kultuvra vuodđuduvvon gaskkstusteapmi mánáide ja ohppiide	11
7. Geavahit báikkálaš áššédovdiid/ muitaleddjiid gielladoaimmain	11
8. Mánaga sámigiela bargi gos lea mánát ja oahppit ulbmiljoavkkus	12
9. Lágidit eanet giellageavahansajiid mánáide ja ohppiide A-H. Visot oahppit ja mánát	12
10. Stärka barnens och elevernas användande av samiska	12
11. Kultuvra, giela ja identitehta ovdidandoaimmaid lágideapmi /barggut A-E. Sámiskuvlastivra,	13
12. Juohkit dieđu sámigiela giid deatalaš mearkkašupmi giellageavaheaddjin A-G SamS stivra ja rektorat	13
Gáldu / Dutkan	14

1 Álggahus

Sámiskuvlastivrra giellaplána lea vuosttamuzžan jurddašuvvon doarjjan skuvlla giellaoahpahussii. Plána ulbmil lea nannet sámigiela ovdáneami.

Galgá leat čielga ovdáneapmi sámigiela oahpahasas ovdaskuvllas ja ovdaskuvllaluohkás gitta sámiskuvlii. Giellapánas lea mearkkašupmi pedagogaide, oahpaheddjiide ja ohppiide ja das galgá boahitit ovdan sámigiela oahpahusa sisdoallu. Go oahppit leat beassan sámiskuvlla 6. luohkás, de sii leat galgan ovddidit sin sámigiela ja ruoŋagiela máhtu ja leat funkcionála guovttegielagat.

Plána ulbmil lea dasto nannet sámi giellaovdáneami ovdaskuvllain ja sámiskuvllain, muhto maiddá ovddidit mánáid árbevirolaš sámi kultuvrra máhtu.

Skuvlla jurddašanvuogis mánáid deaivvadettiin lea mearrideaddji mearkkašupmi dasa got sii ovdánit oktonas olmmožin. Oahpahas galgá siskkildit rikkes ja mánggabealálaš giela, mii šaddá oassin mánáid gielalaš gelbbolašvuhtii.

2 Ulbmil ja duogáš

2.1 Giellaplána ulbmil

Giellaplána galgá addit visot pedagogaide ja bargiide oktasaš vuođu beaivvalaš doibmii addit mánáide ovttárvosaš sámigiela oahpahusa visot sámi ovdaskuvllain ja sámiskuvllain. Dat galgá maid lasihit diđolašvuođa giela mearkkašumis sierralágán dilálašvuođain ja leahkit reaidun barguvuogi nannemis mii ovddida mánáid giellamáhtu.

Giellaplána galgá sihke nannet mánáid giela ja movttiidahttit sin sámigiela ja ruoŋagiela geavaheami ja danin leat oassin nanneme sin guovttegielat gelbbolašvuođa.

3 Oppalaš ulbmilat

3.1 Sámiskuvlastivrra višuvdna doaimmaide

Min ovdaskuvllat, ovdaskuvllaluohkát, skuvllat ja friddjaáiggeruovttut vuođđuduvvojit sámiid kulturárbbis, sami historjjás ja min sámigielain. Oahpahas galgá movttiidahttit ja addit miela oahppamii. Mánat ja oahppit geat leat čuvvon min oahpahusa galget leat dorvvolaččat ja atrnit árvvus sin kulturárbbi ja giela. Mii galgat nannet sámi identitehta sámi gielaid, kultuvrra ja árbevirolaš máhtuid ovddideami bokte. Mii bargat oahppaplánain ja iežá stivrenčállosiin sámi vuolggasaji ja sámi oainnuid vuođu.

Oahppopolitihkalaš višuvdna

- Álgoálbmogin mii atnit árvvus min árbbi ja leahkit oassin ealli sámi kultuvrras. Ovdaskuvllas gitta alit oahpahussii ovddiduvvo ja nannejuvvo sámi identitehta maiddá áiggis mii dađistaga rievdá.
- Min giella ja kultuvra gullet oktii ja nannejit nubbi nuppi. Mii oahppat guldalit, hupmat, lohkat ja Čállit sámegillii. Min árbevirolaš máhtu, árbedieđu, mii atnit alla árvvus ja dat lea divrras oassi oahpahusas.
- Sámi oahpahusa molssaeavttut ja eatnigiela oahpahus leat rabas oasis visot sámi mánáide ja ohppiide.
- Mii ovddidit sámi oahpponeavvuid ohppiide juohke agis ja dásis ja bargat ovttas buvttadeddjiiguin miehtá Sámi.

Sámigiella

Visot mánát, oahppit ja Sámiskuvlastivrra bargit hupmet, lohket ja čállet sámigillii. Sámigielat leat ealli gielat ja geavahuvvojit servodagas.

- Visot sámiin lea riekti iežas gillii ja kultuvrii. Visot mánáin ja ohppiin galgá leat vejolašvuohta ovddidit ja geavahit iežas giela.
- Oahpahus sámi ovdaskuvllain, ovdaskuvlaluohkain, skuvllas ja friddjaáiggeruovttuin galgá giella leat illun ja oahpahus galgá čađahuvvot dohkkehuvvon vuogi ja dutkama vuođu.
- Visot bargiid jurddahanvuohki galgá váldit vuhtii diđolašvuođa gillii ja gulahallamii.
- Visot bargit galget viggat ovddidit giela gulahallama, jurddahallama ja ákkástallama váras.

3.2 Sámi giela láhka/njulgosat

Lag 2009:724 om nationella minoriteter och minoritetsspråk [Láhka 2009:74
našuvnnalaš unnitloguide ja unnitlogu gielaide]

3.3 Ovdaskuvlalahka – sámimánáid vuoigatvuođat

Skolverkets allmänna råd i förskola, förskoleklass och skola. [Skuvladoaimmahaga oppalaš ráđit ovdaskuvllas, ovdaskuvlaluohkás ja skuvllas]

3.4 Skuvlalahka - sámimánáid vuoigatvuođat

4 Ovdaskuvla

4.1 Ovdaskuvlla doaibmaplána ulbmil

Ovdaskuvla fállá dorvvolaš birrasa, mii hástala stoahkamiid ja somás doaimmaid ja man bargovuohki vuolgá ovdaskuvlla oahppoplánas [Läroplan för förskolan (Lpfö 18)]. Min ovdaskuvllaid biras galgá leat movttidahtti ja doaibmat Reggio Emilia-pedagogihka vuodul ja mas lea sámi perspektiiva, ja mas mii čalmmustahttit máná ja su hutkalasvuoda. Movttidahtti birrasis lanja hámis olgun ja siste lea stuora mearkkašupmi doaimma kvalitehtii.

Biergasat mat leat ovdaskuvllas galget movttidahttit ja addit mánnái vejolašvuoda diđoštít su birrasa. Min ovdaskuvllas lea luondu movttidahtti latnja gos mánát áicet ja ohppet oaidnit erohusaid gávccí jahkeáiggi gaskkas. Biras lea heivehuvvon mánáid dárbbuide ja galgá movttidahttit sin diđošteami. Mánáid miellagovváduš oázžu friddja jorrat ja min pedagogat dorjot mánáid jurdagiid ja fuomášumiid. Biras sihke olgun ja siste lea oassi aktiivva olgunorrumis ja oahppandilálašvuodas.

Ovdaskuvla lea oassi skuvlavázzimis ja das leat sierra ulbmilat. Deaddu biddjojuvvo sámigiellii ja eallinági oahppamii. Ovdaskuvlla beaivválaš doibmii gullá nannet juohke máná identitehta, iešdovddu, oadjebasvuoda ja oasálašvuoda iežás kultuvrii.

Sámigiella lea ealli giella ovdaskuvllas ja galgá leat váldogulahallangiellan. Giella geavahuvvo doaimmas háluin, iluin ja liekkasvuodain ja bargit leat veahkkin ja ovdagovvan sihke giellageavaheamis ja kulturárbbi sirdimis. Visot pedagogat sámástít mánáiguin ja dulkojit ruođagiellii dárbbuid mielde dahje geavahit ruođagiela doarjjan.

Lea stuora mearkkašupmi mánáid giellaovdáneapmái go sámi ovdaskuvlla mánáid váhnemat/fuolaheaddjit dorjot mánáid oahppama.

4.2 Jođihančállosat ovdaskuvlii

Lpfö 18, siidu 9: Mánát guđet gullet našuvnnalaš unnitloguide, masa álgoálbmot, sámít, gullet, galget ožžut doarjaga sin našuvnnalaš unnitlogugiela ovddideamis ja sin kultuvrralaš identitehta nannemis. Ovdaskuvla galgá danin leat oassin suddjemis ja ovddideamis našuvnnalaš unnitlogu gielaide ja kultuvrraid.

4.3 Sámigielat mánáid, guovttegielat mánáid ja ruođagielat mánáid vuostáiváldima njuolggadusat

Sisačállimis ja hárváneapmái ovdaskuvlii leat dát jearaldagat mielde:

Mat gielat geavahuvvojit ruovttus?

Makkár giela(id) ságastit váhnemat?

4.4 Ovdaskuvlla ulbmilat (2021-2026)

Lpfö 18, siidu 9: Mánát guđet gullet našuvnnalaš unnitloguide, masa álgoálbmot, sámít, gullet, galget ožžut doarjaga sin našuvnnalaš unnitlogugiela ovddideamis ja sin kultuvrralaš identitehta nannemis. Ovdaskuvla galgá danin leat oassin suddjemis ja ovddideamis našuvnnalaš unnitlogu gielaid ja kultuvrraid.

Lpfö 18), siidu 14: mánggabeallásaš hupmangiella ja sátnerádju ja návccat stoahkat sániiguin, muiitalit, almmuhit jurdagiid, jearrat, ákkástallat ja gulahallat iežaiguin sierralágán dilálašvuodain ja sierralágán ulbmiliin,

- beroštupmi čállingillii ja ipmárdus symbolaide ja got dat geavahuvvojit ságaid gaskkusteamis,*

sihke ruođagillii ja iežas našuvnnalaš unnitlogu gillii, jus mánná gullá našuvnnalaš unnitlohkui,

sihke ruođagillii ja iežas eatnigillii, jus mánás lea iežá eatnigiella go ruođagiella

5 Sámiskuvla ja friddjaáiggeruoktu

5.1 Sámiskuvlla ja friddjaáiggeruovttu doaibmaplána ulbmilat

Sámiskuvla siskkilda luohkáid 1-6 ja das lea iežas oahppoplána mii lea ovtaveardásaš vuodđoskuvlla oahppoplánain. Skuvlla váldodoaibma lea gaskkustit máhtu ja oktasaš sámii oahppoárbbi šaddi buvvi.

Sámiskuvlastivrras lea viiddiduvvon doaibma, masa gullá gaskkustit sámii kultuvrra, ovddidit máná ja oahppi sámigiela ja sirdit árbevieruid. Dasa lávki lohket min oahppit sámigiela gávccii diimmu vahkus ja sis leat sámii kultuvrabeaivvit ja olgopedagogihka.

Min skuvllaid dovdomearka lea sámii jurddašanvuohki, mas juohke oahppi beassa ovdánit iežas návccaid vuodul.

Juohke pedagoga doaibmá oahppoplána vuodul mas lea máhttogáibádusat maid juohke oahppi galgá joksat. Pedagogat leat oahppan oahpaheaddjit ja eatnasiin lea oahpaheaddjilegitimašuvdna. Ohppiid oahppan ja ovdáneapmi čuvvojuvvo geažos áigge ja maddái sin návccaid ovdáneapmi. Doarjjan dasa mii geavahit Infomentor-nammasaš oahppovullosat, maid don nai váhnen sáhtát geavahit go čuovut du máná oahppama ja ovdáneami.

Juohke oahppis lea vejolaš oažžut 6 kultuvrabeavvi juohke jagi oahppan dihte eanet sápmelaš geavtlaš eallima ja sámiiid árbevieruid. Luohkain 4, 5 ja 6 oassálastet oahppit sámigiela giellalávgunvahuin oktii jagis jus Sámidiggi juolluda ruđaid.

Oahppit guđet leat vázzán sami ovdaskuvllas ja sámiskuvllas galge go leat beassan skuvllas leahkit funktonála guovttegielagat ja bures vuodđuduvvon sami kultuvrii. Mii dáhttu min sami ohppiid šaddat bajás iešheanalaš, kreatiiva ja vásttolaš olmmožin.

5.2 Stivrenčállosat vuodđoskuvlii

Oahppoplána sámiskuvlii, ovdaskuvlaluohkkai ja friddjáiggeruktui (Lsam 11), siidu 225:

Sámigiela oahpahusa bokte galget oahppit oppalaččat oažžut vejolašvuoda ovddidit sin návccaid

- *olggosbuktit ja gulahallat njálmmálaččat ja čálalaččat,*
- *heivehit giela sierralágán dárbbuide, hupmanguimmiide ja dilálašvuodaide,*
- *ipmirdit sierralágán njálmmálaš sámigiela,*
- *lohkat ja ipmirdit sisdoalu teavsttain sierralágán ulbmiliin,*
- *earuhit gielalaš hámiid ja čuovvut gielalaš njuolggadusaid, ja*
- *árvoštallat sosiála, historjjálaš ja kultuvrralaš albmonemiid sami servodagas.*

6 Geahččaleapmi

6.1 Geahččaleamit

Eai gávdno našuvnnalaš geahččaleamit sámigiela skuvlafága váras (Skuvladoaimmahat). Muhto lea bákkolaš oassi dahkat našuvnnalaš geahččalemiid ruoŋagielas, matematihkas ja eangalasgielas 3. ja 6. luohkás.

Sámiskuvlastivra ovddida fas ášši geahččalemiid sámigiela váras ovtas Skuvladoaimmahagain eiseváldegulahallama oktavuodas Oahpahusdepartemeanttain geassemánus 2021.

6.2 Doarjja árvvoštallamii

li gávdno árvvoštallandoarjja sámigiela skuvlafága váras (Skuvladoaimmahat). Muhto Skuvladoaimmahagas leat árvvoštallandoarjja eanas iežá skuvlafágaide.

Sámiskuvlastivra ovddida fas ášši geahččálemiid ja árvvoštallandoarjaga sámigiela váras ovttas Skuvladoaimmahagain eiseváldegulahallama oktavuodas Oahpahasdepartemeanttain geassemánu 2021.

7. Strategiiijat ja doaibmabijut plána áigodagas

Strategiiijat	Doaibmabijut	Ulbmiljoavku	Ovddasvást ádus	Doaibmabij uçuovvun
<p>1. Movttiidahttit mánáid ja rávesolbmuid geavahit sámigiela nu mángga oktavuodas go vejolaš</p>	<p>A. Sámigiella galgá gullot ja geavahuvvot beaivválaččat skuvlla ovttadagain</p> <p>B. Sii geat hálddašit giela geavahit dan. Geavat dan meari sámí go máhtát.</p> <p>C. Oanehis ságastallamat dahkkojuvojit gielalaš doarjaveahkkin.</p> <p>D. Beaivválaš sáhka, dego sátnegihput/ vahku sánit /vahku sátneráiddut /vahku lávlagat, galget lasihuvvot.</p> <p>E. Giella galgá čalmmustahttojuvvot, omd. teavsttaid ja govaid bokte borranlanjas.</p> <p>F. Dearvvahandajaldagat galget geavahuvvot e-poastta gulahallamiin.</p> <p>G. Sámigiella ja sámí kultuvra galgá leat guovddážiis. Ságastallan galgá leat juohke ođđa lohkanjagis váldojuvvo: "Got mon sáhtán leat veahkkin?"</p> <p>H. Gielalaš geavahansajit: bearaš, sosiála mediaid geavahepmi, omd. gurssat, gos geavahuvvo sámigiella. Heivet oasseváldiid gielalaš dássái.</p> <p>I. Čálalaš persovnnalaš ulbmilat juohke ođđa lohkašagi.</p> <p>J. Visot bargit galget oassálastit visot skuvlla doaimmain: lucia- ja loahpahanlávlagiin, gilvimmis, njuovvamis, friddjaáiggis.</p> <p>K. Giellagurssat oktii mánuis dábbálemos sátnegihpuiguin.</p> <p>L. Oktasaš deaivvadeamit/seminárat.</p>	<p>A-Q: Visot bargit Sámiskuvlastivrra ovttadagas, Oahpaheaddjit H ja Q:váhnemat Q:mánát</p>	<p>A-Q. rektor, visot bargit Samses. G. Rektor lágida, visot bargit oassálastet L. Sámiskuvlastivrra njunosat M. Oahpaheaddjit ja pedagogat</p>	

	<p>M. Visot skuvlafágaid vuolggasadji lea sápmelaš perspektiiva: oahppoplánas, kultuvrras, gielas, historjjás, jahkeáiggiin ja máilmmis.</p> <p>N. Giellarišut dásiid mielde ohppiide.</p> <p>O. Giellafáddarat juohke skuvlaovttadagas (Juuso,2013).</p> <p>P. Dušše sámigielat bargit ja muitaleaddjit giellalávgunis</p> <p>Q. Dahkat individuála giellaubmiliid mánáiguin – mii lea mu giellaubmil?</p>			
<p>2. Ráhkadit positiivva dilálašvuodaid sami gillii ja kultuvrii</p>	<p>A. Vuodđogurse sámi perspektiivva váras</p> <p>B. Juohke oktonas oahpaheaddji ja bargi ovddasvástádus árvvusmahttit sámi giela ja kultuvrra bargosajis posiitivva láhttenvugiin</p> <p>C. Leahkit buorre gielalaš ovdagovva</p> <p>D. Čájehit ovdamuniid mángga gielas</p> <p>E. Lágidit gielalaš gaskavuodaid mánáiguin vai sáhhtá nannet, divvut ja addit máhtu luohttamuša ja dorvvolašvuoda bokte. Mánát ohppet posiitivva vásáhusaid ja lihkostuvvama bokte.</p> <p>F. Movttiidahttit nubbi nuppi</p> <p>G. Ságastallan váhnemiiguin man deatalaš lea hupmat posiitivvalaččat sámigiela ja sámiskuvlla birra</p> <p>H. Fáddábarggut, čalmmustahttin galbbaiguin, teáhter, cavgilanpearbma</p> <p>I. Nuorabut ohppet boarráseppuin.</p>	<p>A-I Visot bargit Sámiskuvlastivrra ovttadagas.</p>	<p>A-I. Visot bargit Skuvlahoavda, Sámiskuvlastivra, rektor, visot bargit.</p>	

<p>3. Movttiidahttit váhnemiid aktiivvvalaččat doarjut mánáid sámigiela.</p> <p>Juohkit dieđu váhnemiidda guovttegielalaš bajásšaddama birra.</p>	<p>A. Skuvla lea kultuvragaskkusteaddji giela ja árbevieruid máhtu bokte.</p> <p>B. Rievtties dieđut mánáid vuoigatvuođaid birra oažžut sámigiela ovdaskuvllas ja skuvllas. Samiskuvlastivra juohká dieđuid iežas neahttasiiddus, dieđihanreive váhnemiidda maid giellaoahpahus mearkkaša.</p> <p>C. Hupmat samegiela sámigielat váhnemiiguin.</p> <p>D. Diehtujuohkin, ovddidanságastallan, vahkkoreivvet, skovit, j.n.a. sámigillii. Maiddái visses sánit, vahku/mánu sánit ja leavssut sámigillii.</p>	<p>A-D. Sámiskuvlastivra Váhnemat ja mánát</p>	<p>A-D. Rektorat, giellaoahpaheaddji t buktet ovdan, sáddejuvvo váhnemiidda Oahpaheaddji, Sámiskuvlastivrra, ja njunnosiid ovddasvástádus</p>	
<p>4. Guovttegielat vuostáiváldin – telefovdnávástidead dji – e-poastta automáhtalaš vástádus</p>	<p>A. Juohke ovttagas:</p> <p>B. Automáhtalaš vástádus e-poasttas ja telefovnnas.</p> <p>C. Dieđáhus- ja vahkkoreivvet ohppiide ja váhnemiidda e-poastta ja Infomentora bokte ja dieđihantávvaliin.</p> <p>D. Oahpaheaddjit gulahallet Google Classroom ja Google Chat bokte ohppiiguin sámigillii.</p> <p>E. E-poasttain galget dearvvahan- ja loahpahandajaldagat maiddái leat sámigillii.</p> <p>F. Sámiskuvlastivrra neahttasiiddut ja skovit galget leat čállojuvvo sám- ja ruoŋagillii. Áigi várrejuvvo sidjiide guđet sáhttet jorgalit.</p>	<p>A-F. Buohkat ovddadaga olggobealde</p>	<p>A-F. Sámiskuvlastivra ja visot skuvllat, rektor, mii veahkehit nubbi nuppi Veahkkeneavvu automáhtalaš vástádussii/oktasa š dajaldagaide, dieđut giellaguovddáža bokte/čállingoddi</p>	

<p>5. Čalmmustahttit sámigiela Sámiskuvlastivrra ovttadagain</p>	<p>A. Juohke ovttadagain: B. Sámiskuvlastivrra neahttasiiddut ja skovit sámigillii, C. Galbbat, girjjit, plánššat, láseliinnit, mánáid govat seinniin, mearkkat viessogáivuin ja pedagogalaš dokumentašuvfna sámigillii. D. Vahku sánit, lávlagat, riimmat ja sátneráiddut, musihkka, filmmat, teáhterat sámigillii. Divvunprográmma dihtoriin, spealuin, siidduin ja liŋkkain sámigillii.</p>	<p>A-D. Buohkat, sihke bargit, oahppit, mánát, ja váhnemat</p>	<p>A-D. Sámiskuvlastivrra ovttadagain bargit Plánejuvvo oktasaččat gelbbolašvuoda-ov ddiidanbeivviin árrat čakčat</p>	
<p>6. Giella- ja kultuvra vuodđuduvvon gaskkstusteampi mánáide ja ohppiide</p>	<p>A. Visot ovttadagain: B. Mii galgat nannet ja seailluhit sámigiela ja sámi kultuvrra beaivválaččat. Galgá leat min árgabeaivi. Mánát ja oahppit galget sáhttit nannet sin giela vai sáhtta šaddat ealli giellan ja sii galget sáhttit ovddidit ja nannet sin identitehta ja kultuvrra. C. Ovdaskuvla lea vuosttaš oassi oppa oahpahušvuogádagas sámigiela ja sámi kultuvrra várás. D. Sámi perspektiiva galgá leat barggu oassin olles skuvlajagi, nugo gávccii jahkeáiggi, sámi ealáhusat, kulturgeavattlaš barggut, čijadeamit, gáktebeaivvit, mearkabeaivvit, boazu, dánsun, musihkka, duodji, luonddu ávdnasat, gámasuoinnit, gáhkken, biepmoráhkadeapmi, teorijas maiddáí..</p>	<p>A-D. Buohkat, rávesolbmot, mánát ja oahppit</p>	<p>A-D. Oaahpaheaddjit ja bargit olles Samiskuvlastivrras</p>	
<p>7. Geavahit báikkálaš áššédovdiid/ muitaledjjiid gielladoaimmain</p>	<p>A. Fáddábeivviin ja giellalávvgumis geavahit muitaledjjiid ja kultuvraolbmuid veahkkin. Geavahit návccaid skuvlla ovttadagas muitaledjjiin. Youtube ja báikkálaš dávvirvuorkkát geavahuvvojit.. B. Galledit sámi bargosajiid.</p>	<p>A-B. Oahppit ja ovdaskuvlla mánát</p>	<p>A-B. Sámiskuvlastivrra bargit plánejit lohkanbaji álggus</p>	

<p>8. Mánnga sámigielat bargi gos lea mánát ja oahppit ulbmiljoavkkus</p>	<p>A. Ovttagaid gaskkas: B. Giellalaš oahpahus: Sámiskuvlastivra fálla vuodđopáhka giela/kultuvrra várás juohke čavčča C. Giellaoahpaheaddjit D. Visot gáiddusoahpaheaddji hupmet sámigiela E. Geavahit giellavehkiid ja giellanávccaid nannen dihte njálmálaš sámigiela. F. Návccat ja ovttagbargu skuvlafágaid gaskkas/oahppaneavvut G. Sámigiela vuosttašoahpaheaddji Sámiskuvlastivrras H. Ulbmil lea ahte bargiin lea sámi kultuvragelbbolašvuohta</p>	<p>A-H. Buot oahppit. Buot bargit (odđa), Giellaveahkkít, Giellabargit ja eara bargit.</p>	<p>A-H. Sámiskuvlastivra, njunusjoavku, rektorat, giellaovddidan-pedagogat ja čállingoddi</p>	
<p>9. Lágidit eanet giellageavahansajiid mánáide ja ohppiide</p>	<p>A. Sámi giellageavahansajit skuvllas ja ovdaskuvllas, sámigiella galgá gullot ja oidnot. B. Goađit siste ja olgun gos sámigiella hubmojuvvo. C. Ossodagain lea sámi čieget gos giella lea guovddázis D. Giellalávgun juohke jagi. E. Geavahit sámigiela ruovttus ja skuvllas. F. Ovddidit giellageavaheami. G. Nannet sámigiela ovdaskuvllas ja skuvllas. H. Viiddidit mánáid sátneráju bargadetiin sámi árbevieruin sierra fáttáin.</p>	<p>A-H. Visot oahppit ja mánát</p>	<p>A-H. Sámiskuvlastivra, njuolggadusat ja áigumušat Sámiskuvlastivrra ovttagain. Visot skuvlanjunnosat ja visot bargit juohke ovttagas</p>	
<p>10. Stárka barnens och elevernas användande av samiska</p>	<p>A. Ovttagaid gaskkas: B. Samegielat bargit. C. Geavahit sámigiela beaivválaččat. D. Veahkki sámi leavssuiguin. E. Sámigielat doaimmat. F. Ovttagbargu, ovdaskuvlla, skuvlla ja ruovttu gaskkas.. G. Samarbete mellan förskola, skola och hem. H. Giellabeassi/giellalávgun gaskadási ohppiide.</p>	<p>A-I . Mánát ja oahppit</p>	<p>A-I. Skuvlanjunnosat, oahpaheaddjit ja pedagogat geat barget mánáiguin</p>	

	<i>I. Váldit oasi varraseamos dutkamiin sámigiela ja gielladoaimmaid birra.</i>			
<i>11. Kultuvrra, giela ja identitehta ovidandoaimmaid lágideapmi /barggut</i>	<i>A. Árvevirolaš barggut B. "Learning by doing" nanne sámigiela. C. Ovdamearkkat: D. Gárddit, njuovvan, gámasuoinnit, gáhkken, rievssatgárdun, biebmoráhkadeapmi, teáhter, lávlun, juoigan, dálvemárkanat, sámi meassut, sámi álbmotbeaivi, olgobeavvit, sami ipmilbálvalusat, j.n.a. E. Searvat digitála fálaldagaide.</i>	<i>A-E. Ovttadagaid oahppit ja mánát</i>	<i>A-E. Sámiskuvlastivra, oahpaheaddjit ja pedagogat</i>	
<i>12. Juohkit dieđu sámigelagiid deatalaš mearkkašupmi giellageavaheaddjin</i>	<i>A. Movttiidahttit bargiid lohkat sámigiela. B. Universitehta gursset. C. Skuvladoaimmahaga sámigelgursset. D. ABF samegielgursset. E. Oahppomátki čuovvut giellaealáškahttima. F. Bálkávuogádat doarjut sámigiela ja kultuvrra barggu. G. Vuoruhit sámi oahppaneavvuid juohke skuvlafágas.</i>	<i>A-G. Oahpaheaddjit Bargit</i>	<i>A-G SamS stivra ja rektorat</i>	

Gáldu / Dutkan

Skolverket. Lsam11. Läroplan för sameskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet i vissa fall.

<https://www.skolverket.se/undervisning/sameskolan/laroplan-och-kursplaner-i-sameskolan/laroplan-lsam11-for-sameskolan-samt-for-forskoleklassen-och-fritidshemmet-i-vissa-fall>

Skolverket. Lpfö18. Läroplan för förskolan

<https://www.skolverket.se/undervisning/forskolan/laroplan-for-forskolan/laroplan-lpfo-18-for-forskolan>

Skolverket: Veli Tuomela. Fem språkprinciper. Bidra till språkutveckling hela dagen.

(Genom egna iakttagelser från det fördjupade arbetet i praktiken formulerade Tuomela fem grundläggande språkprinciper som stöttar lärare i det språkutvecklande arbetet och särskilt i mötet med elever som lär svenska som andraspråk.)

<https://skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/bidra-till-sprakutveckling-hela-dagen#h-Sprakutvecklingiettflersprakighetsperspektiv>

Jim Cummins. Flerspråkiga elever. Effektiv undervisning i en utmanande tid. Natur & kultur. Stockholm 2007

(Med stöd i svensk och internationell forskning förklarar Jim Cummins, världens ledande forskare på området, vad lärare och skolledare bör göra för att hjälpa flerspråkiga elever att lyckas)

Ulrika Tornberg. Språkdidaktik. Gleerups. 2015, 5 uppl.

(Språkdidaktik belyser språkundervisning i ett didaktisk helhetsperspektiv. Här presenteras verktyg som kan hjälpa läraren att reflektera över sin praktik och göra medvetna val i sin undervisning)

